

Redaktørprinsipper

Psykologforeningen, profesjonen og faget er tjent med et tidsskrift som også når utover egen stand.

TEKST

Bjørnar Olsen

PUBLISERT 2. september 2015

PSYKOLOGTIDSSKRIFTET

I FORRIGE UTGAVE av Psykologtidsskriftet går tidligere fagredaktør Katharine Williams i rette med flere sider av mitt virke som sjefredaktør og tidsskriftets utvikling. En debatt om sjefredaktørens linje er alltid velkommen, så la meg tydeliggjøre min redaksjonelle linje og gi noen konkrete svar.

Psykologi skal være en del av det offentlige ordskiftet. Psykologi er et viktig fag, og psykologer en mektig profesjon, ikke minst i psykisk helsevern. Ved å vektlegge samfunnsmandatet i tidsskriftets formålsparagraf skal tidsskriftet bidra til å vise frem fagets kunnskap og praksis. Slik kan profesjonen kikkes i kortene, noe som er viktig med tanke på fagetikken, men også fordi det gir innsikt i et fag som er relevant for å løse samfunnsoppgaver langt utover psykisk helsevern. Jeg mener derfor foreningen, profesjonen og faget er tjent med et tidsskrift som også når utover egen stand, slik som politikere, interesseorganisasjoner, medier og andre samfunnsaktører.

Det er ikke noe galt i ønsket om et tydeligere fagforenings-/profesjonstidsskrift eller et renere vitenskapelig tidsskrift. Men jeg har argumentert for at samfunnsmandatet bør vektes tungt, noe utgiveren har stilt seg bak. For meg er det heller ingen motsetning i forholdet mellom faglig forankring og samfunnsmandatet: Et tidsskrift som er solid plantet i faget, forskningen og praksis er samtidig en troverdig leverandør til det offentlige ordskiftet.

«En profesjon som holder seg med et redaksjonelt uavhengig tidsskrift som også kan være kritisk til egen stand, er for meg en profesjon som styrker sin troverdighet»

Redaksjonell uavhengighet er ikke egenrådighet. Mens innhold og form skal diskuteres, er prinsippet om redaksjonell uavhengighet et absolutt prinsipp for min del. Redaktørens frie og uavhengige rolle handler ikke om å la en egenrådig redaktørstemme komme til orde, men at redaktøren gjennom sitt medium fremmer en saklig og fri informasjons- og meningsformidling. Det handler om å sikre at vi har frie medier som bidrar til et levende demokrati. I en tid hvor antall informasjonsarbeidere øker mens redaksjonene nedbemannes, er det fortjenestefullt at Psykologforeningen vil ha et redaksjonelt uavhengig tidsskrift. En profesjon som holder seg med et redaksjonelt uavhengig tidsskrift som også kan være kritisk til egen stand, er for meg en profesjon som styrker sin troverdighet.

Tillit, ansvar og engasjement. Som i alle kunnskapsvirksomheter forutsetter redaksjonell drift engasjerte medarbeidere som vises tillit og tar ansvar. Derfor har jeg full tiltro til at tidsskriftets medarbeidere gjennomfører de nødvendige arbeidsoppgavene på sitt ansvarsområde, og jeg har full tillit til at de underveis tar tak i og melder fra om de utfordringene de ser. Den overordnede redaksjonelle linjen og ressursforvaltningen er sjefredaktørens hovedansvar, mens fagredaktører, debattredaktør, redaksjonssjef, journalister og markedsansvarlige tar ansvar for sine saker og prosjekter i det daglige. Dette skjer selvsagt ikke i et vakuum: I jevnlig møter i redaksjonen, med markedsjef og med fagredaktørene, evalueres, utvikles og prioriteres ideer, saker og prosjekter. Det betyr at vi jevnlig stryker gode saker fra blokka eller må sette utviklingsprosjekter på vent – og dette gjør vi sammen.

Gjennomsiktighet og ansvarlighet. Williams etterlyser en tidsskriftkontroll. Dette er helt i tråd med redaksjonens ønske om transparens og ansvarlighet. Spaltene «Derfor» og «Leserombudet» er begge utviklet med dette for øye. I «Derfor» begrunner redaksjonen sine valg slik at andre kan ta stilling til dem. «Leserombudet» er en spalte hvor personer på utsiden av redaksjonen går oss nærmere etter i sømmene. Vi har åpne debattsider og mottar e-poster, brev og telefoner med ros og kritikk. Vi leser kommentarer i ulike sosiale medier, og møter lesere med meninger om tidsskriftet. Vi har også et redaksjonsråd som kikker oss i kortene, og en utgiver med egne tanker om hva tidsskriftet skal og ikke skal være. Det setter oss i den heldige situasjonen at vi har lesere som mener noe om tidsskriftet, og som deler sine meninger med oss. Dette er langt fra en selvfølge i tidsskriftsverdenen. Det finnes sikkert flere måter å stå til rette for vårt arbeid – tips oss gjerne om hvordan det kan gjøres.

Sunn økonomi og kostnadskontroll. Utviklingen av tidsskriftet skal skje innenfor sunne økonomiske rammer. Kostnadsbildet har vi etter hvert god kontroll over, men man trenger ikke være bransjeanalytiker for å vite at mediene sliter med annonseinntektene. Så langt har imidlertid Psykologtidsskriftet klart å motstå denne trenden, en utvikling så eksepsjonell at vår markedsjef Unni Sandland i år ble hedret for sitt arbeid av Fagpressen. Et viktig grep i dette arbeidet er vektleggingen av papirutgavens verdi både for abonnenter og annonsører, noe som også er en viktig bakgrunn for sperrefristen på seks måneder. Så begrunnelsen er langt klarere enn hva Williams synes å tro. Likevel, denne sperrefristen er langt fra hugget i stein, og det er

knappst profetisk å spå at forholdet mellom papir og digitalpublisering vil endres alt i nær fremtid. Men så langt har denne mediestrategien bidratt til at vi har holdt stand i et annonsemarked som ellers preges av nedgang. Kanskje alt gratis og fritt tilgjengelig for alle fra dag en kan ha en høyere pris enn man liker å tro?

Konkrete svar. At vi bruker mye tid på *Fagpresseprisen*, slik Williams hevder, er å ta sterkt i. Samtidig er det å vurdere seg opp mot andre redaksjoners arbeid en naturlig del av et tidsskrifts utvikling: Hva er vi gode på? Hva har vi å lære? Hvor feiler vi? Å delta i slike konkurranser er også en anledning til å synliggjøre faget og tidsskriftet i en offentlig sammenheng. Det er likevel en erkjennelse at vitenskapelige tidsskrifter sjelden, om i det hele tatt, juryeres. I Tidsskriftforeningens arbeid med nye prisstatutter ønsker vi (jeg sitter i arbeidsgruppen) derfor å gi juryen et bedre grunnlag til å anerkjenne også det redaksjonelle arbeidet til fagtidsskrifter. For også vitenskapelig publisering fortjener anerkjennelse i offentligheten.

APA-standardens klare strukturelle retningslinjer er i mine øyne en god standard for innsending av manus, og en god skrivehjelp for forfattere. Men den er ingen grafisk publiseringsmanual, og heller ingen manual som følges slavisk. For å sitere Svein Magnussen (2007): «En gjennomgang av et par årganger i viktige APA-tidsskrifter viser at tidsskriftene selv har et romslig forhold til retningslinjene, men et bevisst forhold til effektiv kommunikasjon.» Manualens amerikanske opphav gjør også at vi foretar enkelte tilpasninger til norsk rettskriving. I den grad slike tilpasninger gjør at artiklene ikke kan indeksere i enkelte databaser, vil det trolig være en relativt enkel sak å reformatere manusene i tråd med deres krav.

I min leder i mai viste jeg til at publiseringsinsentiver gjør at mer publiseres på engelsk og i internasjonale tidsskrifter, og at dette kan forsterke «scientist-practitioner»-gapet. Dette er ikke et angrep på norske forskere, slik Williams skriver, men en problematisering av hvordan forholdet mellom vitenskap og praksis utvikler seg i profesjonen. Problemstillingen er heller ikke særnorsk, men kan her til lands forsterkes av at engelsk vokser frem som det foretrukne publiseringsspråket for forskere. Williams foreslår å åpne for engelske artikler, men jeg mener det er en styrke ved Psykologtidsskriftet at vi primært publiserer på norsk. Ikke bare øker det tilgjengeligheten for mange lesere, men vi trenger også et norsk vokabular for psykologien. Ved å være et norskspråklig tidsskrift bidrar vi til å gjøre det enklere å trekke fagets vitenskapelige grunnlag inn i praksisrommet, og enklere for samfunnet å følge med på psykologenes virksomhet.

Avslutning. Som sjefredaktør står jeg ansvarlig for det tidsskriftet redaksjonen og våre mange gode medarbeidere og bidragsyttere er med på å lage, og som bygger på mer enn 50 år med godt, solid redaksjonelt arbeid. Det er et ansvar jeg gjerne tar. For jeg står for det tidsskriftet vi utgir. ✕

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 52, nummer 9, 2015, side

TEKST

Bjørnar Olsen, Sjefredaktør